

কৃষক ৰাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ গ্ৰাহকভুক্ত হ'বলৈ অথবা নবীকৰণ কৰিবলৈ বছেৰেকীয়া বৰঙণি ১০.০০ (দহ) টকা মনি অৰ্ডাৰযোগে আগতীয়াকৈ তলৰ ঠিকনাত পঠাই যেন।

সম্পাদক
'ঘৰে-পথাৰে'

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
□ ৰবি তৈলশস্যৰ ৰোগ আৰু ..	২
□ আয়োণ-পুহ মাহৰ সন্ধ্যা ..	২
□ আমাৰ একাষাৰ	৩
□ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম	৩
□ উদ্যান শস্য	৩
□ শিশুৰ বাবে পুষ্টিৰ আহাৰ ..	৪

□ ৪২ তম বছৰ □ সংখ্যা ২৩ □ ১ ডিচেম্বৰ ২০২১ □ ১৬-৩০ আয়োণ, ১৯৪৩ শক □ মূল্য - ১.০০ টকা GHARE - PATHARE □ PMG - 19 of 2005 - 06

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পথাৰ দিৱস উদ্‌যাপন

২০০ বিঘা মাটিত ক'লা ধানৰ খেতি, কৃষকৰ মাজলৈ আহিব
নতুন জাত 'নুমলী'

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে উদ্ভাৱন কৰা ক'লা ধানৰ চাউলৰ ভাত খাই অসমৰ জনসাধাৰণে অধিক পৰিপূষ্টি অৰ্জন কৰাই নহয় এই ধানৰ খেতি কৰি অসমৰ কৃষকসকল অধিক উপকৃত হোৱাৰ দিশে আগবাঢ়িছে। কৃষিভিত্তিক অসমৰ অৰ্থনীতি সলনি কৰি দিব পৰা সম্ভাৱনা থকা ক'লাধানৰ ২০ কুইণ্টল বীজ উৎপাদনৰ জৰিয়তে এই দিশত সকলো প্ৰস্তুতি সম্পূৰ্ণ কৰিছে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে। যোৱা ২০ নবেম্বৰ তাৰিখে গোলাঘাটৰ মেৰাপানীৰ গমাৰিগুৰি গাঁৱত পৰীক্ষামূলকভাৱে ক'লাধানৰ খেতিৰ ধানকটা আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে এই দিশত নতুন সম্ভাৱনাৰ সৃষ্টি হৈছে। একেসময়তে বহুবিধ দুটা খেতি কৰি অসমৰ অৰ্থনীতি সলনি কৰাৰ বাবে 'নুমলী' নামৰ আন এটা কম সময়ৰ জাতো কৃষকৰ মাজলৈ অহা বৰ্ষত মুকলি কৰি দিয়া হ'ব। মেৰাপানীৰ চাওদাং পথাৰ গাঁৱত 'নুমলী' ধানৰ ধানকটা পৰ্ব আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে এই দিশটো সম্ভাৱনা সৃষ্টি হৈছে। মেৰাপানীৰ গমাৰিগুৰি আৰু চাওদাং পথাৰ

গাঁৱত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তিতাবৰ আঞ্চলিক গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত পথাৰ দিৱস পালন কৰি অসমৰ কৃষি অৰ্থনীতিৰ

তেতিয়াহে সফল হ'ব যেতিয়া আমি পথাৰখনক বজাৰলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিব পাৰিম। কৃষকে কেৱল উৎপাদন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তিতাবৰ আঞ্চলিক কৃষি গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত মেৰাপানীৰ গমাৰিগুৰি গাঁৱত উদ্‌যাপন কৰা পথাৰ দিৱসৰ কাৰ্যসূচীৰ মঞ্চত উপবিষ্ট বিশিষ্ট ব্যক্তিসকল

সম্ভাৱনীয়তাৰ এই দিশ মুকলি কৰা হয়। পথাৰ দিৱসৰ এই কাৰ্যসূচীত বক্তব্য ৰাখি অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি গৱেষণা সঞ্চালক ড° অশোক ভট্টাচাৰ্যই কয় যে সু-বীজ অবিহনে এটা ভাল খেতি কেতিয়াও হ'ব নোৱাৰে। আমাৰ পথাৰ, আমাৰ বজাৰ

লগতে বজাৰৰ দিশৰ ওপৰতো গুৰুত্ব দিব লাগিব। কেৱল কৰিব লাগে কাৰণে খেতি কৰাৰ সলনি হিচাপ-নিকাচ ভালকৈ কৰিব লাগিব। ধান কাটি ওজন লোৱালৈকে সকলো চাই কৃষিক প্ৰকৃতপক্ষে বাণিজ্যলৈ

(৪ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

বান-সহনশীল উচ্চ উৎপাদনক্ষম ধানৰ খেতি

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনস্থ লখিমপুৰ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ অন্তৰ্গত বিহপুৰীয়াৰ নাহৰণি পথাৰত অঞ্চলটোৰ বাৰখন গাঁৱৰ ৰাইজৰ উপস্থিতিত কেন্দ্ৰটোৱে পথাৰ দিৱসৰ আয়োজন কৰে। অসম কৃষি বাণিজ্য আৰু গ্ৰাম্য ৰূপান্তৰণ প্ৰকল্পৰ অধীনত ৰঞ্জিত চাব ১ আৰু বাহাদুৰ চাব ১ ধানৰ উচ্চ উৎপাদনক্ষম জাত দুটাৰ প্ৰদৰ্শনীমূলক

খেতিৰ পথাৰ দিৱসত কৃষকসকলে স্বচক্ষুৰে অনুধাৱন কৰিবলৈ সক্ষম হয়। উল্লেখযোগ্য যে বান-সহনশীল উচ্চ জাত দুটাৰ বিশেষত্ব হ'ল - দহ দিনলৈকে পানীত ডুবি থাকিলেও পানী ওলাই যোৱাৰ পিছত পুনৰ পোখা ধৰি বিয়াই প্ৰতি ১৮ মৌন পৰ্যন্ত ধানৰ উৎপাদন পাবলৈ সক্ষম হয়। এই উদ্দেশ্যে পথাৰ দিৱসৰ কাৰ্যসূচীত কেন্দ্ৰটোৰ মূৰব্বী তথা জ্যেষ্ঠ বিজ্ঞানী ড°

প্ৰশান্ত কুমাৰ পাঠকে আদৰ্শী ভাষণ প্ৰদান কৰি অঞ্চলটোৰ ৰাইজক এই জাতসমূহৰ খেতি কৰি চৰকাৰে নিৰ্দ্ধাৰণ কৰি দিয়া ন্যূনতম সমৰ্থিত মূল্যত বিক্ৰী কৰি লাভান্বিত হ'বলৈ আহ্বান জনায়। ড° পাঠকে উপস্থিত বসুন্ধৰা এপ্ৰ'টেক প্ৰডিউচাৰ কেণ্ৰেৰ বিষয়ববীয়া আৰু অংশীদাৰী সদস্যসকলক এই জাতসমূহৰ খেতি কৰিবলৈ বিশেষভাৱে অনুৰোধ জনায়। কেন্দ্ৰটোৰ শস্য বিজ্ঞানী লক্ষীকান্ত নাথে পথাৰ দিৱসৰ গুৰুত্ব আলোকপাত কৰি বান-সহনশীল এই জাতসমূহে কৃষকসকলক যথেষ্ট সকাহ দিছে বুলি উল্লেখ কৰে। অনুষ্ঠানটোত

(৪ পৃষ্ঠাৰ ২ কলমত চাওক)

কৃষি সামগ্ৰীৰ বজাৰ আৰু বিপণন সচেতনতা সন্দৰ্ভত সজাগতা সভা

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি অৰ্থনীতি আৰু পাম পৰিচালনা বিভাগৰ উদ্যোগত আজি তিনিখন জিলাৰ নিৰ্বাচিত কৃষকৰ মাজত কৃষি সামগ্ৰী বিপণন, বজাৰ আৰু এই দিশত কৰণীয় সম্পৰ্কত এখন সজাগতা সভা অনুষ্ঠিত হয়। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি অৰ্থনীতি আৰু পাম পৰিচালনা বিভাগত অনুষ্ঠিত এই বিশেষ সভাত আদৰ্শী ভাষণ আগবঢ়ায় বিভাগৰ মূৰব্বী অধ্যাপিকা ড° নিবেদিতা ডেকাই। উজনি অসমৰ যোৰহাট, গোলাঘাট আৰু শিৱসাগৰ জিলাৰ ৬০ গৰাকী নিৰ্বাচিত কৃষকে অংশগ্ৰহণ কৰা এই সভাত বজাৰ চিনাক্ত, নিৰ্বাচন আৰু প্ৰধান্য দিলগীয়া উৎপাদন তথা কিনা-বেচা প্ৰক্ৰিয়াৰ সন্দৰ্ভত বিশদভাৱে বুজাই দিয়া হয়। এপাৰ্ট আৰু অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সমন্বয়ত কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি বজাৰ আৰু সূচনা কেন্দ্ৰৰ সৌজন্যত অনুষ্ঠিত এই সজাগতা সভাত দৃশ্য-শ্ৰব্য মাধ্যমেৰে বজাৰৰ

শেহতীয়া ব্যৱস্থাবলী আৰু কৃষকে ল'বলগীয়া পদক্ষেপ সন্দৰ্ভত বিশেষভাৱে পৰ্যালোচনা কৰা হয়। সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা বিভাগৰ অধ্যাপক ড° উৎপল বৰ্মানে খেতি কৰাৰ পাছত গ্ৰাহক বা বজাৰ বিচৰাতকৈ ক'ত বিক্ৰী কৰা হ'ব সেই সম্পৰ্কে আগতীয়াকৈ বজাৰ পৰ্যালোচনা কৰি আগবাঢ়ি লাগে বুলি মন্তব্য কৰে। পৰিকল্পনা নকৰাকৈ, পৰিমাণ নজ্ঞাকৈ খেতি কৰাটোৱেই মূল বিসংগতি বুলিও ড° বৰ্মানে উল্লেখ কৰে। বিভাগৰ সহকাৰী অধ্যাপিকাৱয় ড° সংগীতা বৰা আৰু ড° উদ্দেশ্য তালুকদাৰেও তথ্যভিত্তিক বক্তব্য আগবঢ়ায়। সজাগতা সভাখনত অধ্যাপক ড° ৰমেন কুমাৰ শৰ্মায়ো বজাৰ ব্যৱস্থাৰ সৈতে কৃষকৰ তাৎক্ষণিক সংযোগ সম্পৰ্কত বক্তব্য আগবঢ়ায়। সভাত কেবাজনো কৃষকে নিজৰ অনুভৱ ব্যক্ত কৰি কৃষি উৎপাদন আৰু বিপণনৰ দিশত তেওঁলোকে লাভ কৰা অভিজ্ঞতা আৰু অসুবিধাসমূহৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰে।

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সামূহিক বিজ্ঞান মহাবিদ্যালয়ত ডিজিটেল ষ্টুডিঅ' উদ্বোধন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত সামূহিক বিজ্ঞান মহাবিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা আৰু যোগাযোগ পৰিচালনা বিভাগত যোৱা ২৬ নবেম্বৰ তাৰিখে এটি ডিজিটেল ষ্টুডিঅ' উদ্বোধন কৰা হয়। অনুষ্ঠানত মুখ্য অতিথি হিচাবে অংশ গ্ৰহণ কৰি অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পঞ্জীয়ক তপন কুমাৰ গোস্বাইয়ে ষ্টুডিঅ'টো আনুষ্ঠানিকভাৱে উদ্বোধন কৰি কয় যে বৰ্তমান সময়ত এনেধৰণৰ ষ্টুডিঅ'ৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু বিভিন্ন প্ৰশিক্ষণৰ যোগেদি নিবনুৱা সমস্যা সমাধানৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ গুৰুত্ব ওপৰত তত্ত্বগত ভাষণ প্ৰদান

কৰে। অনুষ্ঠানত সন্মানীয় অতিথি হিচাবে সামূহিক বিজ্ঞান মহাবিদ্যালয়ৰ বিজ্ঞান গুৰু ড° ৰূপলেখা বৰাই ষ্টুডিঅ'টোৰ বাণিজ্যিক সফলতাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সকলো দিশ সামৰি বক্তব্য আগবঢ়ায়। বিভাগটোৰ মূৰব্বী অধ্যাপিকা ড° ডেঞ্জী হাজৰিকাই ষ্টুডিঅ'টোৰ জন্মৰ উদ্দেশ্য আৰু কৰ্মৰাজিৰ বিষয়ে বক্তব্য আগবঢ়ায়। সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা আৰু যোগাযোগ পৰিচালনা বিভাগৰ সহকাৰী অধ্যাপিকা ড° চয়নিকা বৰাই আঁত ধৰা অনুষ্ঠানটোৰ শেষত সকলোলোকে শলাগৰ শৰাই আগবঢ়ায় উক্ত বিভাগটোৰ অধ্যাপিকা ড° জুলিয়ানা শৰ্মাই।

কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ প্ৰশিক্ষণ সম্পন্ন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত নপামস্থিত শোণিতপুৰ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ এটি

দুদিনীয়া প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী সম্পন্ন হৈ যায়। ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সম্প্ৰসাৰণ পৰিচালনা

(৪ পৃষ্ঠাৰ ২ কলমত চাওক)

ৰবি তৈলজাতীয় শস্যৰ ৰোগ আৰু ইয়াৰ নিৰাময়ৰ উপায়

আমাৰ দেশত তৈল শস্য তথা খোৱা তেলৰ উৎপাদন যথেষ্ট কম। ভাৰতবৰ্ষত খোৱা তেলৰ প্ৰয়োজন হয় প্ৰায় ২৫ মেট্ৰিক টন। কিন্তু ইয়াৰে প্ৰায় ৭০% দেশৰ বাহিৰৰ পৰা আমদানি কৰিব লগা হয়। আমাৰ ৰাজ্যতো তৈল শস্যৰ উৎপাদন তেনেই কম। তৈল শস্যৰ অধীনত থকা ৩১৪২২৯ হেক্টৰ কৃষি ভূমিৰ পৰা ২০০৬৯৮ টন উৎপাদন পোৱা যায় (২০১৭-১৮)। প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত গড় উৎপাদন ৬৩৯ কিঃগ্ৰাঃ। তৈল শস্য যদিও বছৰটোৰ ভিন্ন বতৰত কৰিব পৰা যায়, ৰবি শস্যৰ বতৰতেই ইয়াৰ খেতি প্ৰধানকৈ কৰা দেখা যায়। এই বতৰত কৰা মুখ্য তৈল শস্যসমূহ হ'ল - সৰিয়হ, তিচি আৰু বাদাম। তৈল শস্যৰ কম উৎপাদনৰ বহুতো কাৰকৰ ভিতৰত বিভিন্ন ৰোগৰ আক্ৰমণ উলাই কৰিব নোৱাৰাৰিধৰ।

সৰিয়হৰ ৰোগ :

পাতপোৰা ৰোগ : ই হ'ল সৰিয়হৰ প্ৰধান ৰোগ। এই ৰোগ অল্টাৰনেৰিয়া ব্ৰাচিকা, এ. ব্ৰাচিকিলা বা এ. ৰেফনি নামৰ ভেক্টৰৰ আক্ৰমণৰ ফলত হয়। এই বীজাণুৱে পাত আৰু ছেঁই উভয়কে

আক্ৰমণ কৰে। যদিহে এই ৰোগৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ ব্যৱস্থা লোৱা নহয়, ই ৩২-৫৭ শতাংশ উৎপাদন কমাৰ পাৰে। প্ৰথমে গুৰিৰ পাতত এই ৰোগে দেখা দিয়ে। পাতত সৰু সৰু গাঢ় মুগা বৰণীয়া দাগ দেখা যায়। এই দাগবোৰ ঘূৰণীয়া বা কোণীয়াও হ'ব পাৰে। পিছলৈ এই দাগবোৰ লগ হৈ গোটেই পাতখিলাই ঢাকি ধৰে। লাহে লাহে শুকাই সৰি যায়। দাগবোৰৰ মাজ অংশ খুনুকা হৈ ভাঙি যায়। গা-গছত আৰু ছেঁইত গাঢ় মুগা দাগ দেখা যায়। এই ৰোগৰ বীজাণু, আক্ৰান্ত শস্যৰ অৱশিষ্ট আৰু বন-বাত উভয়তে বছৰ পাৰ কৰিব পাৰে। বতাহ আৰু বৰষুণৰ ছিটিকণিৰ দ্বাৰা এই বীজাণু বিস্তাৰিত হয়। এই ৰোগৰ আবিৰ্ভাৱ আৰু বিস্তাৰ নিৰ্ভৰ কৰে - বায়ুৰ আপেক্ষিক আৰ্দ্ৰতা (৭০% তকৈ বেছি), তুলনামূলকভাৱে গৰম বতৰ (উষ্ণতা ১১-২৫° ছেঃ), শীতকালীন বৰষুণ আৰু বতাহৰ ওপৰত।

নিয়ন্ত্ৰণৰ উপায় :

- ১) বন-বাত নিৰাই সৰিয়হ ডবা পৰিষ্কাৰকৈ ৰাখিব লাগে।
- ২) গছৰ সংখ্যা উপযুক্তভাৱে ৰাখিব

লাগে। ঘন পুলিবোৰ যথাসময়ত পাতলাই দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

৩) বীজ সিঁচাৰ ৪৫ আৰু ৭৫ দিন মানত এই ৰোগৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ আৰু প্ৰসাৰ হোৱা দেখা যায়। সেয়ে এইখিনি সময়ত জলসিঞ্চনৰ পৰা বিৰত থাকিব লাগে।

৪) প্ৰতি কিলো বীজৰ লগত ৬ গ্ৰাম মেটালক্সিল নামৰ ঔষধ মিহলাই বীজ শোধন কৰিব লাগে।

৫) জৈৱ-ঘটক ট্ৰাইক'ডাৰ্মা ভিৰিদিৰ দ্বাৰাও বীজ শোধন কৰিব পৰা যায়। এই ক্ষেত্ৰত প্ৰতি কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ লগত ৫ গ্ৰাম ট্ৰাইক'ডাৰ্মা মিহলাব লাগে।

৬) প্ৰতি লিটাৰ পানীত ২ গ্ৰাম মেনক'জৰ (৭৫% ডব্লিউ পি) বা ১ গ্ৰাম কাৰ্বেনডেজিম (৫০% ডব্লিউ পি) মিহলাই স্প্ৰে কৰিব লাগে। প্ৰথম স্প্ৰেটো বীজ সিঁচাৰ ৪৫ দিনৰ পাছত কৰিব লাগে। প্ৰয়োজনানুসৰি ১৫ দিনৰ অন্তৰালত এবাৰ বা দুবাৰ স্প্ৰে কৰিলে অধিক সুফল পোৱা যায়।

৭) প্ৰতি লিটাৰ পানীৰ লগত ১০০ মিঃলিঃ নহৰুৰ ৰস বা ইউকেলিপ্টাছ গছৰ ৰস মিহলাই স্প্ৰে কৰিলেও সুফল পোৱা যায়।

তিচিৰ ৰোগ :

লেবেলি যোৰা ৰোগ : ই হ'ল তিচিৰ প্ৰধান বেমাৰ। ফুছাৰিয়াম অক্সিস্প'ৰাম নামৰ এবিধ ভেক্টৰৰ আক্ৰমণৰ ফলস্বৰূপে এইবিধ বেমাৰে দেখা দিয়ে।

এই বীজাণুৱে শস্যৰ শ্ৰীবৃদ্ধিৰ যিকোনো স্তৰতে আক্ৰমণ কৰিব পাৰে। আক্ৰান্ত গছৰ পাতবোৰ প্ৰথমতে তলমুৱা হয়। অৰ্থাৎ লেবেলি যায়। শ্ৰীবৃদ্ধি নোহোৱা হৈ যায় আৰু পাত তথা গা-গছ মৰি যায়। লঠঙা, শুকান মৃত গছবোৰ বাগৰি নপৰে। এই বীজাণু সক্ৰিয় হৈ ৰোগৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ ঘটাবলৈ অনুকূল উষ্ণতা হ'ল ২৪° ছেঃ। বালিচহীয়া আৰু কম জীপ থকা মাটিত এই ৰোগৰ প্ৰকোপ বাঢ়ে।

নিয়ন্ত্ৰণৰ উপায় :

১) আক্ৰান্ত মাটিডৰাত যথোপযুক্ত শস্যাবৰ্তন কৰিব লাগে।

২) মাটিত গোবৰ-জাবৰৰ প্ৰয়োগে এই ৰোগৰ প্ৰকোপ কমায়।

৩) জলসিঞ্চন কৰিলেও সুফল পোৱা যায়।

৪) প্ৰতি কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ লগত ২ গ্ৰাম কাৰ্বেনডেজিম নামৰ দৰৰ মিহলাই সিঁচাৰ আগতে বীজ শোধন কৰি ল'ব লাগে।

বাদামৰ ৰোগ :

টিকা ৰোগ : ই এবিধ পাতত দাগ পৰা বেমাৰ। ছাৰক'ছপোৰা এৰাচিডিকোলা নামৰ বীজাণুৱে আগতীয়া পাতত দাগ পৰা ৰোগ সংঘটিত কৰে। কিন্তু শেহতীয়া পাতত দাগ পৰা ৰোগ হয় ফে'অইছেৰিপচিছ পাৰছ'নেটা নামৰ বীজাণুৰ দ্বাৰা। বাদাম গছৰ মাটিৰ ওপৰৰ অংশত এই ৰোগে দেখা দিয়ে, পাতত বাৰুকৈয়ে হয়। এই দাগবোৰ মুগা বৰণীয়া, ঘূৰণীয়া বা ডিম্বাকৃতিৰ

হয়। কিন্তু শেহতীয়া টিকা ৰোগৰ দাগবোৰ ক'লা আৰু ডাঙৰ হয়। আগতীয়া টিকা ৰোগৰ পাতত পৰা দাগবোৰ কোনো ক্ষেত্ৰত পাতল মুগা বৰণৰ পৰা ক'লা হোৱাও দেখা যায়। গাঢ় মুগা বঙৰ দাগো শেহতীয়া টিকাৰ ক্ষেত্ৰত দেখা পোৱা যায়। বেছিকৈ আক্ৰান্ত পাতবোৰ সৰি যায়। এই ৰোগৰ আক্ৰমণৰ ফলত উৎপাদন আৰু বাদামৰ গুণাগুণ যথেষ্ট কমি যায়।

দীৰ্ঘদিনৰ বাবে বায়ুমণ্ডলৰ আৰ্দ্ৰতা বৃদ্ধি, উষ্ণতা হ্রাস, নিৰ্যৰ, নাইট্ৰজেন আৰু ফছফৰাছ মাত্ৰাধিক প্ৰয়োগ, মাটিত মেগনেছিয়ামৰ অভাৱ আদি কাৰকে এই ৰোগৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱত অৰিহণা যোগায়।

নিয়ন্ত্ৰণৰ উপায় :

১) আক্ৰান্ত গছ উভালি আনি ধ্বংস কৰিব লাগে।

২) বন-বাত নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব লাগে।

৩) কাৰ্বেনডেজিম (২ গ্ৰাম প্ৰতি কিঃগ্ৰাঃ বীজ হিচাপে মিহলাই) নামৰ ঔষধেৰে বীজ শোধন কৰিব লাগে।

৪) ৰোগৰ লক্ষণ দেখা মাত্ৰেই ০.০৫% কাৰ্বেনডেজিম বা ০.২% মেনক'জৰ নামৰ দৰৰ দ্ৰৱ স্প্ৰে কৰিব লাগে। প্ৰয়োজন হ'লে ১৫-২০ দিনৰ পিছত আকৌ এবাৰ স্প্ৰে কৰিব লাগে।

ড° ৰঞ্জনা চক্ৰৱৰ্তী

আঘোণ-পুহ মাহৰ সম্ভাৱ্য কীট-পতংগৰ ব্যৱস্থাপনা

কৃষি বিশেষজ্ঞ ড° দিলীপ কুমাৰ শইকীয়া, ড° বিজন চন্দ্ৰ দত্ত, ড° বাতুল কুমাৰ বৰা, ড° ছাহিদুৰ ৰহমান, ড° সমীৰণ পাঠক, ড° মুকুল কুমাৰ ডেকা, ড° বাদল ভট্টাচাৰ্য আৰু ড° সুৰজিৎ কলিতাই কৃষক ৰাইজৰ জ্ঞাতাৰ্থে এই সংখ্যাৰ পৰামৰ্শ আগবঢ়াইছে।

এতিয়া ধান চপোৱাৰ সময় হোৱা হেতুকে পথাৰৰ পৰা এন্দুৰ, কাষৰ ঘৰ বা ভঁৰাললৈ প্ৰবজন ঘটিব। ধান চপোৱাৰ সময়ত এন্দুৰৰ উপদ্ৰৱ ধানখেতিতো বৃদ্ধি পায়, সেয়েহে এই সময়ত এন্দুৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে সজীৰ গাঁতৰ মুখত বাঁহেৰে নিৰ্মিত চিটিকা পাতিব লাগে নাইবা গাঁতৰ মুখত জলকীয়াৰ ধোৱা দিলেও ইহঁত পলাই-পত্ৰ দিয়ে। ধান-শাক-পাচলি শস্যক্ৰমত এন্দুৰৰ উপদ্ৰৱ অধিক হ'লে জিংক ফছফাইডৰ টোপ ব্যৱহাৰ কৰি নতুবা ফান্দ পাতি ইহঁতক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰি। ৯৬০ গ্ৰাম খুদ চাউল + ২০ মিঃলিঃ সৰিয়হৰ তেল + ২০ গ্ৰাম জিংক ফছফাইড মিহলাই টোপ তৈয়াৰ

কৰি, ইয়াৰে ১০-১৫ গ্ৰামকৈ পথাৰৰ প্ৰতিটো সজীৰ গাঁতৰ মুখত ৰাখিব লাগে। ধান সংৰক্ষণ কৰাৰ আগত ভালদৰে ২-৩ দিন মান ৰ'দত শুকুৱাব লাগে। ভঁৰালঘৰ ভালদৰে পৰিষ্কাৰ কৰি ভঁৰালৰ বেৰ আৰু তলিখনত মালাথিয়ন ৫০ ইচি ঔষধৰ এক চাহ চামোচ, প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিশ্ৰণ কৰি স্প্ৰে কৰিব লাগে। তেনে কৰিলে কিছুদিনলৈ ভঁৰালত অন্যান্য কীট-পতংগৰ লগতে এন্দুৰৰ প্ৰৱেশ ৰোধ কৰিব পৰা যায়। ধান বস্তাত ৰাখিবলৈ হ'লে, খালি বস্তাবোৰ ওপৰোক্ত ঔষধৰ মিশ্ৰণত ডুৱাই ছাঁত শুকুৱাই লৈহে বস্তাত ভৰাই সংৰক্ষণ কৰিব লাগে।

সৰিয়হ শস্যৰ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে কৃষক আৰু মৌপালকসকলে ভাৰতীয় সঁচৰ মৌবাহ প্ৰতি হেক্টৰত ৫ টাকৈ নতুবা পশ্চিমীয়া সঁচৰ মৌবাহ ২ টাকৈ সৰিয়হৰ পথাৰত স্থাপন কৰা উচিত। সৰিয়হত দেখা দিব পৰা মোৱা পোক আৰু সৰিয়হৰ ক'লা পলুৰ পৰা ৰক্ষা পাবলৈ অক্সিডিমেন্ট মিথাইল ২৫ ইচি দৰৱৰ একক চাহ চামোচ ৫ লিটাৰ পানীত মিহলাই প্ৰয়োগ কৰক।

নিমজাতীয় ঔষধ ব্যৱহাৰ কৰিও কৃষকসকল উপকৃত হ'ব পাৰে।

এই সময়ছোৱাত আলুত ৰঙা পৰুৱাৰ আক্ৰমণ পৰিলক্ষিত হয়। ৰঙা পৰুৱাই গছৰ গুৰিত মাটিৰে বাঁহ সাজি ভিতৰত সোমাই থাকি আলুবোৰ খাই নষ্ট কৰে। ৰঙা পৰুৱাৰ উপদ্ৰৱৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ বালিচহীয়া মাটি অথবা আগৈয়ে ৰঙা পৰুৱাৰ আক্ৰমণ দেখা দিয়া অঞ্চলক নিৰ্বাচন কৰা অনুচিত। বিঘাই প্ৰতি ৫ কিঃগ্ৰাঃ মালাথিয়ন পাউদাৰ ৰোপণৰ পূৰ্বে লোৰবোৰত প্ৰয়োগ কৰি ল'ব লাগে। লোৰবোৰত এক চাহ চামোচ ক্লৰ'পাইৰিফচ ২০ ইচি ২ লিটাৰ পানীত মিহলাই (বা ক্লৰ'পাইৰিফচ ৩০০ গ্ৰাম প্ৰতি হেক্টৰত) প্ৰয়োগ কৰি বীজ ৰোপণ কৰিলে ৰঙা পৰুৱাৰ উপদ্ৰৱৰ পৰা হাত সাৰিব পাৰি। এই ক্ষেত্ৰত কৃত্ৰিম ৰাসায়নিকৰ পৰিবৰ্তে বিঘাই প্ৰতি ২০ কিঃগ্ৰাঃ খলিহে প্ৰয়োগ কৰিলেও সুফল পোৱা যায়।

মাহখেতিত, পাত আৰু কুমলীয়া গা-গছ শুই খোৱা বিভিন্ন পতংগৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ দেখা যায়। এই পতংগবোৰক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ ইমিডাক্ল'ৰপ্ৰিড ১৭.৮ এচ. এল. দৰৱৰ এক চাহ চামোচ ১০ লিটাৰ পানীত মিহলাই প্ৰয়োগ কৰক নতুবা চাইপাৰমেথ্ৰিন ২৫ ইচি দৰৱৰ এক চাহ

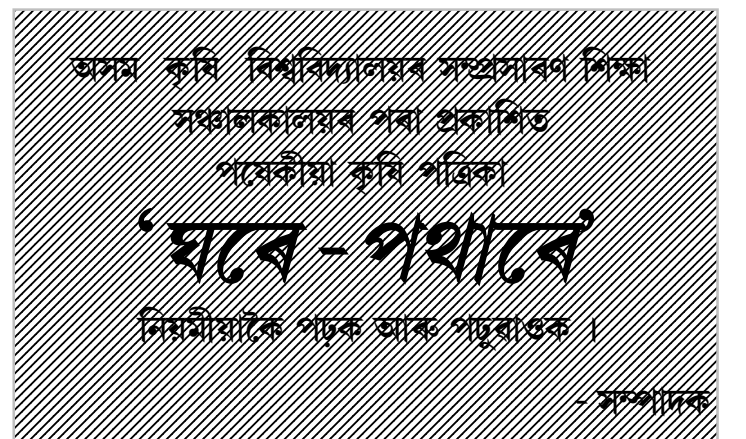
চামোচ ৫ লিটাৰ পানীত মিহলাই প্ৰয়োগ কৰক।

বেঙেনাৰ আগ আৰু ফল বিন্ধা কৰা পোকৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে, ডিম্ব পৰজীৱী "ট্ৰাইক'গ্ৰামা কাইল'নিজ" যুক্ত ট্ৰাইক'কাৰ্ড; বিলাহীৰ ফল বিন্ধোৱা পোকৰ বাবে "ট্ৰাইক'গ্ৰামা প্ৰিটিঅ'ছাম" যুক্ত ট্ৰাইক'কাৰ্ড আৰু কৰিব পথিলাজাতীয় পোকৰ ডিম্ব ধ্বংস কৰিবৰ বাবে "ট্ৰাইক'গ্ৰামা পিৰিডি" যুক্ত ট্ৰাইক'কাৰ্ড ব্যৱহাৰ কৰিও সুফল লাভ কৰিব পাৰি। এই উপকাৰী ট্ৰাক'গ্ৰামা বিঘাই প্ৰতি ১৫,০০০ কে ১০ দিনৰ অন্তৰালত ৬ বাৰ প্ৰয়োগ কৰক। আঠায়ুক্ত হালধীয়া আকৰ্ষক কাৰ্ড ব্যৱহাৰ কৰিও মোৱা পোক, শোহনি পোক আৰু বগামাখি নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব

পাৰি; অৱশ্যে নিমজাতীয় কীটনাশক ঔষধ এক চাহ চামোচ প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই গছত প্ৰয়োগ কৰিও এই কীট-পতংগক খেতিডৰাৰ পৰা বিকৰ্ষণ কৰিব পাৰি।

বিন, লেচেৰা মাহ, মটৰ মাহ, লাই, পালেং আদি পাচলিজাতীয় শস্যত আৰুনাৰ্জি, গোলাপ, ইন্দ্ৰমালতি, টিউবৰ'জ, জাৰবেৰা আদি ফুলজাতীয় গছ-গছনিত ৰঙা চাঁহীপোকৰ আক্ৰমণ হ'ব পাৰে। ইয়াৰ প্ৰতিকাৰকৰূপে প্ৰপাৰজাইট ৫৭ ইচি দৰৱৰ এক চাহ চামোচ প্ৰতি ৫ লিটাৰ পানীত মিহলাই আবেলিৰ সময়ত ছটিয়াব লাগে।

ৰত্ন নাৰায়ণ বৰকাকতি
ড° দিলীপ কুমাৰ শইকীয়া

আমাৰ একাধাৰ

এবিধ যাদুকৰী উদ্ভিদ : নিম

অসমৰ উদ্ভিদ কোষৰ ভঁৰালত সততে দেখিবলৈ পোৱা এজোপা সাধাৰণ হৈয়ো অসাধাৰণ গুণ সম্পন্ন গছ হ'ল নিম গছ। নিম গছ সাধাৰণতে দুই প্ৰকাৰৰ - মহানিম আৰু ঘোঁৰা নিম। দুয়োজোপা চিৰসেউজ গছৰ সাদৃশ্য কিছু আছে যদিও মহানিম গছৰ পাত ঘোঁৰা নিম গছৰ পাততকৈ যথেষ্ট মিহি আৰু উজ্জ্বল হোৱাৰ বাবে তাক সহজে চিনিব পৰা যায়। সাধাৰণতে মহানিমৰ এজোপা গছ প্ৰায় ১৫-২০ মিটাৰ ওখ, ৪-৬ মিটাৰ ব্যাস মাটি আগুৰি থকা, ২-৫ ইঞ্চি দীঘল, ১/২-১ ইঞ্চি বহল চিৰিলি চিৰিলি মিহি যুথ পত্ৰবিন্যাস যুক্ত হয়। মহানিমৰ গছ এজোপা কম পানী থকা, শুকান ঠাইতো বহুদিন জীয়াই থাকিব পাৰে বাবে তাক মৰুভূমিময় অঞ্চলত দেখিবলৈ পোৱা যায়। গছজোপাই যিহেতু অতি ঠাণ্ডা, বিশুদ্ধ, আৰামদায়ক বতাহ যোগান দিব পাৰে। সেইবাবে বৰ্তমান বিভিন্ন অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠানে বৃক্ষ ৰোপণ কাৰ্য্যসূচীৰ বাবে নিমগছৰ পুলি আটাইতকৈ বেছি ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়।

মহানিম গছৰ উৎপত্তিস্থল যে ভাৰতবৰ্ষ সেইকথা আয়ুৰ্বেদ শাস্ত্ৰৰ বিভিন্ন ঔষধ প্ৰস্তুতকৰণ প্ৰক্ৰিয়াত ইয়াৰ প্ৰয়োগে নিশ্চিতভাৱে প্ৰমাণিত কৰি আহিছে। যুগ যুগ ধৰি উক্ত উদ্ভিদ জোপাই লাভ কৰা সমাদৰ আৰু তাত থকা ঔষধি গুণৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত বিভিন্ন দেশৰ বিজ্ঞানীসকলে চলোৱা এলানি পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা এজোপা নিম গছৰ ভিন ভিন অংশৰ পৰা ১৪০ বিধ ৰাসায়নিক দ্ৰব্য নিষ্কাশন কৰি উলিয়াইছে। উক্ত দ্ৰব্যসমূহৰ ভিতৰত কেইবিধমান বিশেষভাৱে উল্লেখনীয় যৌগ হ'ল - চিউয়াম, পটাচিয়াম, কেলচিয়াম, ফচফৰাছ, নায়োচিন, ভিটামিন চি, কেৰটিন, অক্জেলিক এচিড, নিকটিন, লো, চেলামিন, কৰাৰটিন, নিম'বিন, লিমনয়ড, টৰপেনয়ড, ষ্টেৰড, ফিনলিক, টেনিন, ফেটি এচিড, প্ৰধানকৈ এযোডায়ৰচিটিন। উক্ত দ্ৰব্যসমূহৰ বেছিভাগেই গছজোপাৰ পাত, গুটি, ছাল আৰু তেলৰ পৰা বিশেষ ৰাসায়নিক পদ্ধতিৰে চিনাক্ত কৰি ঔষধি গুণ নিৰ্দ্ধাৰণ আৰু মানৱৰ কল্যাণৰ হকে তাৰ প্ৰয়োগ কাৰ্য্যই গছজোপাক আৰু অধিক মূল্যবান কৰি তুলিছে।

বৰ্তমানলৈকে জ্ঞাত নিমগছৰ প্ৰধান ব্যৱহাৰবোৰ হৈছে -

- ১) বসন্ত ৰোগৰ চিকিৎসা পদ্ধতিত নিমপাত পানীত উতলাই ঠাণ্ডা কৰি সেই পাত সিজোৱা পানীৰে ৰোগীক গা-ধুৱাব লাগে।
- ২) এগিলাচ ঠাণ্ডা পানীত নিমগছৰ পাত ভালদৰে খুন্দি মিহলাই খালে শৰীৰৰ পাচনজনিত ৰোগ, কিডনিৰ অসুখ, হেপাটাইটিছ আৰু উচ্চ ৰক্তচাপজনিত ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পৰা যায়।
- ৩) শৰীৰৰ আঘাতপ্ৰাপ্ত স্থানত নিমগছৰ পাত খুন্দি পেষ্ট বনাই ব্যৱহাৰ কৰিলে ই বক্তৰ্ণ বন্ধ কৰে।
- ৪) নিমগছৰ পাতত থকা 'জেদুনি' নামৰ যৌগবিধ মেলেৰিয়া ৰোগৰ চিকিৎসাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।
- ৫) নিমৰ গুটিৰ পৰা নিষ্কাশিত তেল চুলিত লগালে ই চুলি সৰা বন্ধ কৰে।
- ৬) মানুহৰ চকু আৰু কাণৰ অসুখৰ চিকিৎসা পদ্ধতিত নিম ব্যৱহাৰ হয়।
- ৭) শিশুৰ দেহত হোৱা খৰ-খজুৰতি ইত্যাদি ভেঁকুৰ অথবা বেণ্টেৰীয়াজনিত ৰোগ, পেলুৰ প্ৰতিষেধক হিচাপে নিমপাত ব্যৱহাৰ কৰা হয়।
- ৮) মহানিমৰ গছৰ গুটিৰ পৰা নিষ্কাশিত তেল, চাবোন, শ্বেম্প', ছালত ঘঁহা ক্ৰিম, হাতধোৱা দ্ৰব্য, টুথপেষ্ট ইত্যাদিবোৰ তৈয়াৰ কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।
- ৯) নিমপাত কিতাপ-পত্ৰ, কাগজ আদিৰ মাজত সুমুৱাই থলে তাত সাধাৰণতে কীট-পতঙ্গই আক্ৰমণ নকৰে অৰ্থাৎ নিমপাতে এবিধ উত্তম কীটনাশক হিচাবে কাম কৰে।
- ১০) দেহৰ বিভিন্ন স্থানত হোৱা টিউমাৰজনিত ৰোগ, কেঁচুমূৰীয়া আনকি কেন্সাৰ ৰোগৰ চিকিৎসাৰ ক্ষেত্ৰটো মহানিমৰ পৰা নিষ্কাশিত দ্ৰব্যসমূহৰ ব্যৱহাৰ হোৱা বুলি জানিবলৈ পোৱা যায়।

আনহাতে ঘোঁৰা নিমৰ গছ এজোপাকো মূল্যহীন বুলি ভাবিব নোৱাৰে। ঘোঁৰানিমৰ কাঠৰ পৰা বিভিন্ন ধৰণৰ আচৰাৰ তৈয়াৰ কৰি লাভৱান হ'ব পাৰি। নিমগছৰ কাঠ ৰঙচুৱা অথবা মুগা বৰণৰ হয়। দ্বিতীয়তে নিমগছৰ গুটিবোৰ খুন্দি তৈয়াৰ কৰা পাউদাৰ এবাতি তিয়াই ৰাখি পিছদিনা পথাৰত ছতিয়াই দিলে ই এক জৈৱিক কীটনাশক হিচাপে কাম কৰে। নিমগছৰ সৰি থকা পাতবোৰ জ্বলাই দিলেও সেই নিৰ্দ্দিশ্টি ঠাইখনত থকা ম'হ-মাখি, পোক-পৰুৱা, উৰহ ইত্যাদি পতংগবোৰ বহু দূৰলৈ খেদি পঠাব পাৰে।

নিমগছৰ পাত আমাৰ অসমীয়া মানুহে তেলত শুকানকৈ ভাজি খায়। দক্ষিণ ভাৰতৰ মানুহে নিমপাত খুন্দি পাউদাৰ সদৃশকৈ (৪ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমত চাওক)

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৫ পুহৰ পৰা ১৫ মাঘ, ১৯৪৩ শক

পথাৰ শস্য

সৰিয়হ :

ইতিমধ্যে ফুল ফুলি চোঁই ধৰিবলৈ আৰম্ভ কৰা গছবোৰত পুহৰ আৰম্ভণিৰ পৰা মোৰা পোকৰ আক্ৰমণ আৰম্ভ হয়। কাতি-আঘোণ (নবেম্বৰ) মাহৰ কৃষিকৰ্মত দিয়া শস্য ৰক্ষাৰ ব্যৱস্থাকে গ্ৰহণ কৰিব।

আলু :

১) আঘোণ-পুহ মাহৰ ভিতৰত ব্লাইট আৰু অন্যান্য বেমাৰৰ প্ৰতিষেধক হিচাবে কাতি-আঘোণ (নবেম্বৰ) মাহৰ কৃষিকৰ্মত দিয়া শস্য ৰক্ষাৰ ব্যৱস্থাকে গ্ৰহণ কৰিব।

কুঁহিয়াৰ :

১) কুঁহিয়াৰ কাটিবৰ বাবে জাতটো আগতীয়া নে শেহতীয়া জানিলে সেই হিচাপে কাটিব।

২) আগতীয়া জাতৰ হ'লে ১০ মাহত কাটিবৰ উপযুক্ত হয় আৰু শেহতীয়া হলে ১১-১২ মাহত কাটিবৰ উপযুক্ত হয়।

৩) অপৈণত অৱস্থাত কুঁহিয়াৰ কাটিলে ৰসৰ পৰা উপযুক্ত গুৰ বা চেনী উৎপাদন কৰিব পৰা নহয়।

৪) কুঁহিয়াৰ কাটিলে দুদিনতকৈ বেছি ৰাখি নেপেৰিব। কটাৰ পিচত বেছিদিন ৰাখি থৈ পেৰিলে গুৰ বা চেনীৰ উৎপাদন ক্ষমতা হ্রাস পায়।

ড° বৰ্ণজিৎ কুমাৰ সাউদ

উদ্যান শস্য

আঘোণ মাহত উদ্যান শস্যৰ পৰিচৰ্যা

আঘোণ মাহত অসমৰ মাটি আৰু জলবায়ু অনুসৰি ফল-মূল গছৰ প্ৰতিপালন সমূহ এনেধৰণৰ -

কল : কল গছৰ গুৰিৰ পৰা অলাগতীয়া বন-বাতবোৰ আঁতৰাই দিয়ক। এতিয়াই কলৰ বাৰীখন পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখিলে গোটেই জাৰকালিটো বন-বাত নহয়। বন-বাতবোৰ চিকুণাই দিয়াৰ পিচত গুৰিত মাটি জাপি দিয়ক। পিচত গছৰ গুৰিত জীপ থা কিবলৈ গছৰ শুকান পাত, শুকান জাবৰ-জোখৰ জাপি দিয়ক। মাটিৰ উপৰিভাগত মাটিৰ আৱৰণি হিচাবে পলিথিন কাপোৰো ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। প্ৰতি ১০-১২ দিনৰ ব্যৱধানত পানীৰ যোগান ধৰক।

নাৰিকল : নতুনকৈ ৰোপণ কৰা নাৰিকল গছৰ বাগিছাৰ মাজৰ খালি অংশবিলাকত অন্ত বস্তী শস্য হিচাবে নানা তৰহৰ শীতকালীন শাক-পাচলিৰ খেতি কৰক। গছৰ গুৰিৰ মাটিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে কল গছৰ গুৰিত দিয়াৰ দৰে ব্যৱস্থা লওক। গছত থকা পুৰঠ শুকান নাৰিকলবোৰ পাৰি আনক। লগতে গছৰ আগ অংশত অৰ্থাৎ পাতৰ খোৰোঙত থকা পঁচা ফুল, বাকলি, ফুল আদি আঁতৰাই দিয়ক আৰু শুকান পাত বা ফুলৰ ঠাৰিবোৰ কাটি গছৰ আগছোৱা পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখক। প্ৰতি ১০-১২ দিনৰ ব্যৱধানত পানীৰ যোগান ধৰক।

তামোল : তামোল বাৰীখনৰ পৰা বন-বাতবোৰ আঁতৰাই গছৰ গুৰিত মাটি জাপি দিয়ক। নতুনকৈ পতা তামোল বাৰীৰ মাজৰ খালি অংশত শীতকালীন শাক-পাচলি ৰোপণ কৰি উপৰুৱা আয়ৰ ব্যৱস্থা কৰক। গছৰ গুৰিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে কল-নাৰিকল খেতি কৰাৰ দৰে ব্যৱস্থা লওক। তামোল, নাৰিকল গছত গোৰৰ সাৰ সৰহকৈ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।

মাটি কঠাল : দূশৰীয়া পদ্ধতিত কৰা মাটি কঠালৰ খেতিৰ মাজৰ পৰা বন-বাতবোৰ আঁতৰাই দিয়ক। ফলদিয়া গছবোৰৰ গুৰিত মাত্ৰ এটা পোখা পুলিহে ৰাখিব লাগে। ফলৰ ঠিক তলতে থকা পোখা পুলি আৰু ফলৰ ওপৰত থকা মুকুট ফল চপোৱাৰ পিচত জীপ থকা মাটিত ঘন ঘনকৈ ৰুই থব লাগে যাতে শিপা ওলায়।

নেমু টেঙা : গছৰ পৰা পুৰঠ ফলবোৰ চপাই আনক। লগে লগে গছত থকা শুকান ডালবোৰ বা পোক বা বেমাৰে আক্ৰমণ কৰি নষ্ট কৰি দিয়া ডালবোৰ কাটি দিয়ক। এই সময়তে গছত পাতলীয়াকৈ দীঘল ডালবোৰ কলম কৰি দিব লাগে। গছৰ গুৰিৰ পৰা বন-বাতবোৰ চিকুণাই গুৰিত জাবৰ-জোখৰ, পচন সাৰ আৰু শুকান পাত জাপি দিয়ক। গছৰ গুৰিত যুগে খোৱা পোকে যদি আক্ৰমণ কৰি গুৰিটো ফুটা কৰি দিছে তেন্তে এডোখৰ কপাহ ০.৫ শতাংশ শক্তিৰ ডাইমেট্ৰন দৰৱত (প্ৰতি লিটাৰ পানীত ৫ মিঃলিঃ ঔষধ মিশ্ৰণ) ডুবাই ফুটাবিলাক বোকামাটিৰে লেপি বন্ধ কৰি দিব লাগে।

সুমথিৰা টেঙা : ফলবতী গছত পুৰঠ হৈ পকিবলৈ ধৰা টেঙাবোৰ চপাই

আনক। লগে লগে গছৰ পৰা শুকান ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছৰ গুৰিত যদি যুগে ধৰা পোকে ধৰিছে তেন্তে নেমু টেঙা গছত দিয়াৰ দৰে নিবাৰণৰ ব্যৱস্থা কৰক। গছৰ গুৰিৰ পৰা বন-বাতবোৰ চিকুণাই বাৰীখন পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখক।

অমিতা : গছৰ গুৰিৰ পৰা বন-বাতবোৰ আঁতৰাই বাৰীখন পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখক আৰু গছৰ গুৰিত মাটি চপাই দিয়ক। ফল ধৰা গছত বাঢ়িব নোৱাৰা মাজৰ সৰু সৰু অমিতাবোৰ পাৰি আনক।

মধুৰি আম : গছৰ গুৰিৰ পৰা ওলোৱা নতুন ডালবোৰ কাটি দিয়ক। ফল নধৰা বা আগটোৰ ওপৰৰ পৰা শুকাই অহা ডালবোৰ কাটি দিয়ক। ফল ওলাব খোজা বা নোলোৱা থিয়কৈ বাঢ়ি যোৱা ডালবোৰ তললৈ হাওলাই দিয়ক। গছৰ গুৰিৰ পৰা বন-বাতবোৰ চিকুণাই দিয়ক।

লিচু : গছৰ পৰা ডালবোৰ কাটি দিয়ক। যদি পাতত মাইত জাতীয় পোকে আক্ৰমণ কৰিছে তেন্তে ০.২ শতাংশ শক্তিৰ ৰগৰ মিশ্ৰণ (প্ৰতি লিটাৰ পানীত ২ মিঃলিঃ ঔষধ মিশ্ৰণ) পাতত ছটিয়াওক। গছৰ গুৰিৰ পৰা বন-বাতবোৰ আঁতৰাই দিয়ক।

আম : গছত ওলোৱা নতুন কোঁহ পাতবোৰ যাতে পোকে নাখায় তাৰ বাবে ০.২ শতাংশ শক্তিৰ ৰগৰ বা ডাইমেট্ৰন মিশ্ৰণ পাতত ছটিয়াই দিয়ক। শুকান ডাল আৰু পোকে বেছিকৈ আক্ৰমণ কৰা আৰু গছৰ মাজভাগত থকা ছাঁ পৰা সৰু সৰু ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছৰ তলৰ মাটিবোৰ কোৰ মাৰি লুটিয়াই দিয়ক যাতে মাটিত বাস কৰা পোকৰ বাহ বা কণী মৰি যায়। গছৰ গুৰিৰ পৰা ৰ মিটাৰ ওপৰলৈ চূণৰ এটা প্ৰলেপ দিয়ক।

জালুক : গছত থকা ফলৰ চিৰাবোৰৰ ৰং যদি সলনি হৈ মুগা বৰণৰ হৈছে তেন্তে চিৰাবোৰ পাৰি আনক। পাৰি অনা চিৰাবোৰ ৰ'দত দিয়ক যাতে ই কলা পৰি সোতৰা-সোতৰা হয়। ফল পাৰিবৰ সময়ত ওপৰৰ লতাবিলাক আশ্ৰয়কাৰী গছত বান্ধি দিয়ক।

বাৰীত থকা প্ৰতিজোপা ফল-মূল গছৰ গুৰিৰ এক মিটাৰ অংশত এটা চূণৰ প্ৰলেপ দিয়ক।

ড° ৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদ দাস

(অৱসৰী অধ্যাপক, অংকুৰি)

শিশুৰ বাবে পুষ্টিৰ আহাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা

আমি সকলোৱেই জানো যে আজিৰ শিশু কাইলৈৰ আমাৰ ভৱিষ্যৎ আৰু শিশুসকলৰ শাৰীৰিক, মানসিক উৎকৰ্ষ সাধনত খাদ্যৰ ভূমিকা গুৰুত্বপূৰ্ণ। সঠিক বৃদ্ধি আৰু বিকাশৰ বাবে শিশুৰ খাদ্য পৰিপূৰ্ণৰে পৰিপূৰ্ণ হোৱাতো নিতান্তই আৱশ্যক। সঠিক খাদ্য আৰু শাৰীৰিক ক্ৰিয়া শিশুৰ শৰীৰৰ গঠন আৰু বয়সত দেখা দিয়া বিভিন্ন খাদ্য সম্বন্ধীয় ৰোগ প্ৰতিৰোধ কৰাৰ লগতে শৰীৰত ভিটামিনৰ অভাৱ প্ৰতিৰোধ কৰাটো যথেষ্ট সহায়ক হয়।

শিশুসকলৰ খাদ্যৰ বাচনি বৰ দৰকাৰী কিয়নো আমাৰ খাদ্যাভাস সৰুতেই গঢ় লৈ উঠে আৰু এই খাদ্যাভাস এবাৰ গঢ় লৈ উঠাৰ পিছত সলনি কৰিবলৈ বহুতো অসুবিধা হয়। দৈনিক চাউল, দাই লৰ লগতে শিশুসকলে যথেষ্ট পৰিমাণে বিভিন্ন ৰঙৰ শাক-পাচলি আৰু ফল-মূল গ্ৰহণ কৰাটো বৰ প্ৰয়োজনীয়। শিশুৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পুষ্টিকাৰক দ্ৰব্যবোৰ হৈছে **শ্বেতসাৰ** ঃ শৰীৰত দৈনিক প্ৰয়োজনীয়

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ..

ৰূপান্তৰ কৰিব লাগিব। সভাৰ উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰি তিতাবৰ আঞ্চলিক কৃষি গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ মুখ্য বিজ্ঞানী ড° সঞ্জয় কুমাৰ চেতিয়াই কয় যে গমাৰিগুৰি গাঁৱত উৎপাদিত বীজৰ জৰিয়তে অহা বছৰ ২০০ বিঘা মাটিত ক'লা ধানৰ খেতি কৰি ২০০ টন বীজ উৎপাদনৰ লক্ষ্য নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা হৈছে। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকে কয় যে জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ প্ৰেক্ষাপটত আমি আমাৰ কৃষি ব্যৱস্থাত জাত নিৰ্বাচন আৰু সময়োচিত প্ৰযুক্তি ব্যৱহাৰ কৰিব লাগিব। এই দিশত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়েও জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ প্ৰেক্ষাপটে আন সমস্যা মোকাবিলা কৰিব পৰা জাত নিৰ্বাচন কৰি কৃষকক উপকৃত কৰিবলৈ যত্ন কৰিছে। উচ্চ উৎপাদনক্ষম এইসমূহ জাতে কৃষকক উপকৃত কৰাৰ লগতে এই জাতৰ ধানৰ খেতি কৰি বীজ উৎপাদন কৰি দুগুণ আয় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। জলবায়ু স্থিতিশীলতা প্ৰকল্পৰ অধীনত অনুষ্ঠিত কৰা এই পথাৰ দিৱসৰ কাৰ্যসূচীত কৃষি গৱেষণা সঞ্চালক ড° অশোক ভট্টাচাৰ্য, সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠক, সহযোগী সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° ৰঞ্জিত কুমাৰ সাউদ, জ্যেষ্ঠ বিজ্ঞানী ড° তপন জ্যোতি ঘোষ, ড° বুৰুল দাস, ভৱেশ ডেকা, কৃষি বিষয়া ড°

শক্তি যোগান ধৰা মূল উপাদানেই হৈছে শ্বেতসাৰ। চাউল, আটা, গুৰ, মৌ, আলু, ফল-মূল আদিৰ পৰা আমি শ্বেতসাৰ পাওঁ। **প্ৰটিন** ঃ শৰীৰৰ কোষ গঠনৰ মুখ্য উপাদান প্ৰটিনক দেহ গঠনকাৰী খাদ্য বুলিও কোৱা হয়। মাছ, মাংস, কণী, গাখীৰ, উদ্ভিদ উৎস যেনে - বিভিন্ন মাহ, বাদাম আদি প্ৰটিনৰ মূল উৎস। **শ্লেহ পদাৰ্থ** ঃ শ্লেহ পদাৰ্থইও মূলতে শৰীৰত শক্তিয়েই যোগান ধৰে। শ্লেহ পদাৰ্থৰ অভাৱত শ্লেহদ্রৱীভূত ভিটামিন যেনে - ভিটামিন 'এ' 'ডি' 'কে' 'ই'ৰ অভাৱৰ লগতে ছালৰ শুষ্কতাইও দেখা দিয়ে। শিশুসকলৰ বাবে এই পদাৰ্থ বৰ দৰকাৰী। তেল, মাখন, ঘিউ আদি হৈছে শ্লেহ পদাৰ্থৰ চহকী উৎস। **ভিটামিন আৰু খনিজ দ্ৰব্য** ঃ ডাঙৰ সকলৰ দৰেই এই শিশুসকলকো ভিটামিন আৰু খনিজ দ্ৰব্য অতি কম পৰিমাণতেই দৰকাৰ হয়। শিশুসকলৰ বাবে বিশেষকৈ ভিটামিন 'এ' বৰ প্ৰয়োজনীয়। আমাৰ দেশৰ শিশুসকলৰ

সুমন্তজিৎ ভূঞা, প্ৰগতিশীল কৃষক হেমন্ত দাস আৰু মোহন বৰা, ধৰ্মেশ্বৰ দাস, ভাস্কৰ ৰাজবংশী, এলাইদ ক্ৰপ কোঃ প্ৰাইভেট লিমিটেডৰ শংকৰাচাৰ্য ৰাভাকে ধৰি বহুসংখ্যক প্ৰগতিশীল কৃষক আৰু কৃষি উদ্যোগীয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰে।

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

বান সহনশীল উচ্চ ..

কৰণকাৰী কৃষি উন্নয়ন খণ্ডৰ কৃষি বিষয়া ড° জ্যোতিবন দত্ত, বিশিষ্ট সমাজকৰ্মী হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী, সত্ৰাধিকাৰ মোহন চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ লগতে বসুন্ধৰা প্ৰডিউচাৰ কেণ্ডৰ অধ্যক্ষ খগেন শইকীয়া আৰু কোম্পানীটোৰ সঞ্চালকমণ্ডলীৰ লগতে ভালেসংখ্যক কৃষক আৰু প্ৰমট্টাৰ উপস্থিত থাকে। কেন্দ্ৰটোৰ এপাৰ্ট প্ৰকল্পৰ বিজ্ঞানী মৌচুমী দত্ত আৰু বৃষ্টি শইকীয়াৰ তত্বাৱধানত অনুষ্ঠিত অনুষ্ঠানটো সঞ্চালনা কৰে কেন্দ্ৰটোৰ আঁচনি সহযোগী যামিনী কুমাৰ দত্তই।

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ ..

প্ৰতিষ্ঠানৰ পৃষ্ঠপোষকতাত গ্ৰাম্য যুৱকৰ বাবে অনুষ্ঠিত এই প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী উদ্বোধন কৰে কেন্দ্ৰটোৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য বিজ্ঞানী ড° আৰিফা মমতাজ বেগমে। অংশগ্ৰহণকাৰী সকলক আদৰণী জনাই প্ৰশিক্ষণৰ উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰাৰ পাছতেই

এইবিধ ভিটামিনৰ অভাৱত বাৰুকৈয়ে আক্ৰান্ত হোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে কিন্তু দৈনিক আহাৰত গাখীৰ, কণী, দৈ, সেউজীয়া শাক-পাচলি, ৰঙা আৰু হালধীয়া পাচলি অন্তৰ্ভুক্ত কৰি শিশুসকলক ইয়াৰ পৰা ৰক্ষা কৰিব পাৰি। ভিটামিন 'এ'ৰ দৰে 'বি' ভি ট া মিনো শিশুসকলৰ বাবে বৰ প্ৰয়োজনীয়। এইবিধ ভিটামিনো গাখীৰ, কণী, দাইল, বাদাম আৰু শাক-পাচলিত পোৱা যায়। শিশুৰ আহাৰত ভিটামিন 'চি' যুক্ত খাদ্য সন্নিবিষ্ট কৰাটোও বৰ দৰকাৰী কিয়নো ভিটামিন 'চি'য়ে শিশুসকলৰ ৰোগ প্ৰতিৰোধী ক্ষমতা বঢ়োৱাৰ লগতে হাড়, দাঁতৰ আলুকলাজেন গঠনৰ বাবেও প্ৰয়োজনীয়। বিভিন্ন টেঞ্জাৰীয়া ফল আৰু শাক-পাচলিত প্ৰচুৰ পৰিমাণে ভিটামিন 'চি' পোৱা যায়। শিশুসকলে গাখীৰ আৰু গাখীৰৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰা খাদ্য পৰ্য্যাপ্ত পৰিমাণে গ্ৰহণ কৰা উচিত। এইবিলাক খাদ্যই শিশুৰ বৃদ্ধি আৰু বিকাশৰ বাবে অতিকৈ

প্ৰয়োজনীয় কেলেচিয়াম যোগান ধৰে। সেউজীয়া শাক-পাচলিতো কেলেচিয়াম যথেষ্ট পৰিমাণে থাকে।

খাদ্য গোট	১-৩ বছৰৰ শিশু (গ্ৰাঃ)	৪-৬ বছৰৰ শিশু (গ্ৰাঃ)	৭-৯ বছৰৰ শিশু (গ্ৰাঃ)
চাউলজাতীয় খাদ্য	৬০	১২০	১৮০
মাহজাতীয় খাদ্য	৩০	৩০	৬০
গাখীৰ আৰু গাখীৰৰ পৰা প্ৰস্তুত	৫০০	৫০০	৫০০
আলুজাতীয় পাচলি	৫০	১০০	১০০
সেউজীয়া শাক-পাচলি	৫০	৫০	১০০
অন্যান্য পাচলি	৫০	১০০	১০০
ফল-মূল	১০০	১০০	১০০
চেনী	৫	২০	২০
তেল	২৫	২৫	৩০

উৎস ঃ ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিপুষ্টি প্ৰতিষ্ঠান, হায়দৰাবাদ

শিশুসকলৰ বাবে নিৰ্দ্ধাৰিত সুষম আহাৰৰ তালিকা তলত দিয়া হ'ল -
ইয়াৰ উপৰিও শিশুসকলৰ খাদ্যত নিমখৰ পৰিমাণ সৰুৰে পৰাই সীমিত কৰিব লাগে যিহেতু আমাৰ খাদ্যাভাস সৰুৰ পৰাই গঢ় লয় আৰু আমি জানো যে নিমখ এনে এটা উপকৰণ যাৰ পৰিমাণ খাদ্যত বঢ়াই গ'লে গ্ৰহণ কৰিব পৰা গাঢ়তাও দিনে দিনে বাঢ়ি যায়। নিমখ আমাৰ খাদ্যৰ এটা অপৰিহাৰ্য্য উপাদান। এই উপাদান শৰীৰৰ বাবে যেনেকৈ প্ৰয়োজনীয় সেইদৰে অত্যাধিক পৰিমাণে

গ্ৰহণ কৰাটোও অনুচিত।

ৰোগাক্ৰান্ত শিশুৰ ক্ষেত্ৰটো আহাৰে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে। শিশুসকল ঘাইকৈ জ্বৰ, ডায়েৰীয়া, নিমনীয়া, বসন্ত আদি ৰোগত সঘনাই আক্ৰান্ত হোৱা দেখা যায় আৰু এই সংক্ৰমণৰ সময়ত তেওঁলোকে খাদ্য গ্ৰহণ কৰিবলৈ অনীহা প্ৰকাশ কৰে। এই ক্ষেত্ৰত মাতৃ গৰাকীয়ে শিশুটিক খাদ্য যোগান ধৰাত যথেষ্ট সচেতনতা আৰু ধৈৰ্যৰ প্ৰয়োজন হয় কিয়নো এই সময়ত শিশুটিক খাদ্যৰ যতন ভালদৰে নল'লে শিশুটি আকৌ আন পুষ্টিজনিত ৰোগত ভোগাৰ আশংকা থাকে। ৰোগত আক্ৰান্ত শিশুক যেনে তেনে অলপ হ'লেও আহাৰ খুৱাবলৈ যত্ন কৰিব লাগে। চাউল, দাইল আৰু শাক-পাচলি ভালদৰে সিজাই মিহি কৰি অলপ সময়ৰ মূৰে মূৰে কম পৰিমাণত খাবলৈ দিব লাগে। ৰোগৰ সময়ত যথেষ্ট পৰিমাণে পানী খাবলৈ দিব লাগে।

সকলো বয়সৰ মানুহৰ বাবেই সঠিক পৰিমাণৰ খাদ্য আৰু সঠিক পুষ্টি বৰ প্ৰয়োজনীয় কিন্তু শিশুসকলৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষকৈ উল্লেখযোগ্য। সঠিক খাদ্যৰ লগতে শাৰীৰিক ব্যায়ামো শিশুৰ বাবে অতি দৰকাৰী। এইদুয়োটাই শিশুৰ সুস্থাস্থৰ লগতে বিভিন্ন ৰোগ প্ৰতিৰোধ কৰাটো সহায় কৰে।

শ্ৰীমতী মৃদুস্মিতা বৰঠাকুৰ

কীট-পতংগৰ জৈৱিক নিয়ন্ত্ৰণ বিষয়ক প্ৰশিক্ষণ সম্পন্ন

কীটনাশক প্ৰয়োগ কৰাৰ পৰিবৰ্তে উপকাৰী পোক-পতংগক সংৰক্ষণ কৰাৰ প্ৰয়োজন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পতংগতত্ত্ব বিভাগৰ অধীনত সৰ্বভাৰতীয় সমন্বিত জৈৱিক নিয়ন্ত্ৰণ অনুসন্ধান প্ৰকল্পৰ উদ্যোগত আৰু কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, প্ৰশিক্ষণ পৰিচালক ড° নমিতা দত্তই বিশ্বৰ বৰ্দ্ধিত জনসংখ্যাৰ লগত খাদ্যবস্তু উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত কেনেধৰণৰ প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হৈছে সেই বিষয়ে বক্তব্য ৰাখে। বিহুগুৰি কৃষি উন্নয়ন খণ্ডৰ কৃষি উন্নয়ন বিষয়া কৃষণ দেৱীয়ে বিভিন্ন ধৰণৰ জৈৱিক সাৰ আৰু কৃষিভূমিত ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে ভাষণ প্ৰদান কৰে। বৈজ্ঞানিকভাৱে কেঁচুসাৰ উৎপাদন প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে এক বিস্তৃত আলোচনা আগবঢ়ায় বিশ্বনাথ কৃষি মহাবিদ্যালয়ৰ মুখ্য বিজ্ঞানী ড° পল্লৱ শৰ্মাই। কেন্দ্ৰটোৰ উদ্যান শস্য বিশেষজ্ঞ অংগনা শৰ্মাই উদ্যান শস্য উৎপাদনত জৈৱিক সাৰৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোকপাত কৰাৰ লগতে পথাৰ শস্য বিজ্ঞানৰ বিশেষজ্ঞ ড° ৰঞ্জিত চুতীয়াই অতি প্ৰয়োজনীয় পথাৰ শস্য যেনে - ধান, আলু আৰু সৰিয়হৰ বিজ্ঞানসন্মত কৃষি প্ৰণালীৰ বিষয়ে পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়।

নগাঁৱৰ সহযোগত যোৱা ২৬ নবেম্বৰ তাৰিখে কীট-পতংগৰ জৈৱিক নিয়ন্ত্ৰণ বিষয়ক প্ৰশিক্ষণ আৰু সামগ্ৰী বিতৰণৰ এক কাৰ্যসূচী অনুষ্ঠিত হৈ যায়। নগাওঁ জিলাৰ কন্দলি পঞ্চায়তৰ অন্তৰ্গত বৰকাছৰী গাঁৱৰ কলাগুৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা প্ৰাথমিক বিদ্যালয়ত জনজাতি উপযোগনাৰ পৃষ্ঠপোষকতাত অনুষ্ঠিত এই প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীত প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰি অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাটৰ পতংগতত্ত্ব বিভাগৰ বিজ্ঞানী ৰুদ্ৰ নাৰায়ণ বৰকাছৰীয়ে কয় যে 'জৰুৰী-মৰ্ধে কীট-পতংগনাশক প্ৰয়োগ কৰাৰ পৰিবৰ্তে পৰিবেশতন্ত্ৰ উপলব্ধ উপকাৰী পোক-পতংগসমূহক সংৰক্ষণ কৰাৰ প্ৰয়োজন। আমাৰ প্ৰকৃতিত বহুতো উপকাৰী পোক-পতংগ আছে। যিসমূহ পোকে অপকাৰী পোকসমূহক প্ৰাকৃতিকভাৱে নিয়ন্ত্ৰণ কৰি ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰে।' কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ নগাঁৱৰ পশু বিজ্ঞান বিশেষজ্ঞ ড° অনিমেশ ডেকাই আঁত ধৰা এই অনুষ্ঠানত অংশ গ্ৰহণ কৰি কেন্দ্ৰটোৰ মূৰব্বী ড° নিৰঞ্জন ডেকাই কয় 'সমন্বিত

প্ৰচেষ্টাৰে কৃষকসকলে কৃষিকৰ্ম কৰি, বিজ্ঞানসন্মত সঁজুলি ব্যৱহাৰৰ দ্বাৰা কৃষকৰ আয় দ্বিগুণীকৰণ কৰাৰ বাবে যত্নপৰ হোৱা উচিত।' লগতে তেওঁ কৃষকসকলক কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, নগাঁৱৰ পৰা যিকোনো ধৰণৰ দিহা পৰামৰ্শ লৈ স্বাৱলম্বী হ'বলৈ আহ্বান জনায়। কেন্দ্ৰটোৰ উদ্যান শস্য বিভাগৰ বিশেষজ্ঞা জুলি শৰ্মা, কৃষি অৰ্থনীতি বিভাগৰ বিশেষজ্ঞ ড° চিংকী বৰ্মনে ভাষণ প্ৰদান কৰা অনুষ্ঠানটোত বৰকাছৰী গাঁৱৰ ৫০ গৰাকী প্ৰগতিশীল কৃষকক জাপি, দা, কাঁচি, জাৰিকেন, ফেৰমন ফাণ্ড, নিম তেল আদি কৃষকৰ অতি প্ৰয়োজনীয় সঁজুলি আৰু জৈৱিক কীটনাশক বিতৰণ কৰে।

(৩ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমৰ পৰা)

এবিধ যাদুকৰী উদ্ভিদ ..

সংৰক্ষণ কৰি থয় আৰু সময়ত ভাত, দাইল, চালাড আদি ৰুচিবৰ্দ্ধক খাদ্য প্ৰস্তুত কৰোতে সেউজীয়া ৰং দিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰে। বৈদিক যুগৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে নিমগছৰ দৰে সহ জলভ্য, ওষধি গুণসম্পন্ন গছ সততে আমাৰ চকুত নপৰে। মহৌষধি হিচাপে খ্যাত নিমগছৰ ওপৰত কৰা আধুনিক বৈজ্ঞানিক বিশ্লেষণে আৰু অধিক তথ্য পোহৰলৈ আনি গছজোপাৰ বৰ্তমানৰ অৱস্থানৰ লগত অধিক মূল্য সংযোজন হওঁক।

ড° মীন্তি গগৈ

বছৰেকীয়া বৰঙণি : ১০.০০ টকা।

প্ৰতিখনৰ মূল্য : ১.০০ টকা।

প্ৰকাশৰ স্থান : অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট - ১৩।

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকৰ দ্বাৰা

প্ৰকাশিত আৰু প্ৰচাৰিত। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় অফছেট ছপাশাল, যোৰহাট - ১৩ ত মুদ্ৰিত।

মুখ্য সম্পাদক : ড° ৰঞ্জিত কুমাৰ সাউদ